

Ιωάννης Φαρμάκης

Ιωάννης Φαρμάκης, 1772 (Βλάστη Κοζάνης) - 1821 (Κωνσταντινούπολη). Φιλικός και οπλαρχηγός, στενός συνεργάτης του Αλέξανδρου Υψηλάντη κατά την Επανάσταση στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες. (Περισσότερα...)

Γόνος εύπορης ποιμενικής οικογένειας, χρημάτισε αρματολός στην περιφέρειά του, αναγκάστηκε όμως εξαιτίας των διώξεων του Αλή πασά να καταφύγει στον Όλυμπο και στα Χάσια, όπου μαρτυρείται ότι συνεργάστηκε με τους Βλαχαβαίους. Στη συνέχεια πήγε στα Επτάνησα, όπου εντάχθηκε στα οργανωμένα από τους Ρώσους, τους Γάλλους και τους Άγγλους ελληνικά στρατιωτικά σώματα.

Ο Φαρμάκης, σύμφωνα με τον κατάλογο των Φιλικών του Παναγιώτη Σέκερη, μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία τον Αύγουστο του 1817 από τον Αναγνωσταρά, ενώ βρισκόταν στη Μόσχα. Σύντομα ορίστηκε απόστολος της Εταιρείας για τη Μακεδονία και τη Θεσσαλία. Για την πληρέστερη ενημέρωσή του σε οργανωτικά θέματά της πήγε, μέσω Οδησού στην Κωνσταντινούπολη, όπου είχε επαφές με τον Σκουφά, τον Ξάνθο, τον Σέκερη και άλλους κορυφαίους φιλικούς.

Αναχώρησε για τη Μακεδονία και επιδόθηκε με ζήλο στη διάδοση των σκοπών της Εταιρείας, μύησε πολλούς στις Σέρρες, στο Άγιο Όρος, στη Θεσσαλονίκη και πιθανότατα στη γενέτειρά του. Στα τέλη του 1818 κατευθύνθηκε στη Βλαχία. Στο Βουκουρέστι συνεργάστηκε με τους Γεωργάκη Ολύμπιο, Παπαφλέσσα, Περραιβό κ.ά. και υπηρέτησε στις «καπιτανίες» (λόχους) της φρουράς της βλαχικής ηγεμονίας.

Μετά την ανάληψη της αρχηγίας της Φιλικής Εταιρείας από τον Αλέξανδρο Υψηλάντη (Απρίλιος 1820) και τις διεργασίες για την επικείμενη έναρξη του Αγώνα, ο Φαρμάκης εντάχθηκε από τον τελευταίο να πάει στην Ήπειρο για να προετοιμάσει εκεί την Επανάσταση. Το ταξίδι όμως ματαιώθηκε, πιθανότατα επειδή κρίθηκε από τον Ολύμπιο αναγκαία η παρουσία του Φαρμάκη στις Ηγεμονίες.

Κατά τον αγώνα στη Μολδοβλαχία, ο έμπειρος στην πολεμική τέχνη Μακεδόνας φιλικός συνεργάστηκε στενά με τον Ολύμπιο και διακρίθηκε στα διάφορα μέτωπα των επιχειρήσεων. Μετά την καταστροφή στο Δραγατσάνι και την είσοδο του Υψηλάντη στην Αυστρία (Ιούνιος 1821), συνέχισε να αγωνίζεται μαζί με τον Ολύμπιο και ικανό αριθμό ανδρών κάτω από δυσμενέστερες συνθήκες στα βουνά της Βλαχίας και κατόπιν της Μολδαβίας. Γύρω στις 19 Αυγούστου του 1821 οι δύο άνδρες, με όσες δυνάμεις τους απέμειναν, έφτασαν στη Μονή του Σέκου, που βρισκόταν σε μια στενή κοιλάδα, όχι μακριά από το Ιάσιο. Ο Φαρμάκης ανέλαβε τη φύλαξη της εισόδου της κοιλάδας, ενώ ο Ολύμπιος οχυρώθηκε στον χώρο του μοναστηριού. Στη σφοδρή τουρκική επίθεση που εκδηλώθηκε τις πρώτες ημέρες του Σεπτεμβρίου, υπερφαλαγγίστηκε από τον εχθρό και, υποχωρώντας, έφτασε στη Μονή. Ύστερα από τον ηρωικό θάνατο του Ολύμπιου (9 Σεπτεμβρίου), συνέχισε τον αγώνα επί 14 ακόμη ημέρες. Στο διάστημα αυτό απέκρουσε αλλεπάλληλες και σφοδρότατες τουρκικές εφόδους, προκαλώντας βαριές απώλειες στους επιτιθέμενους. Τραυματισμένος ο ίδιος, χωρίς άλλα τρόφιμα και πυρομαχικά, και με εξαντλημένους τους άνδρες του, δέχτηκε πρόταση των Τούρκων για συνομιλίες μέσω

του Αυστριακού διπλωματικού υπάλληλου Βολφ και δίνοντας πίστη στις υποσχέσεις για χορήγηση αμνηστίας, αποδέχτηκε τη συνθηκολόγηση. Μετά την παράδοση όμως των όπλων, οι Τούρκοι, παρασπονδώντας, όρμησαν στο εσωτερικό της Μονής και θανάτωσαν τους περισσότερους από τους άοπλους πολεμιστές. Ο Φαρμάκης, μαζί με δεκαοκτώ αξιωματικούς του, μεταφέρθηκε δέσμιος στο Ιάσιο και από εκεί στη Σιλίστρια, όπου οι αξιωματικοί αποκεφαλίστηκαν, ενώ εκείνος μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη και σύντομα θανατώθηκε με τον ίδιο τρόπο (28 Οκτωβρίου 1821).

Πηγή: ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ (Εκπαιδευτική Ελληνική Εγκυκλοπαίδεια), Τόμος 9Β, σελ. 254 (*Συλλογή Βιβλιοθήκης Ε.Μ.Σ.*)